

Otvoreno pismo

Predmet: Reagovanje na izjavu ministrice g-đe Bisere Turković za Nezavisne novine

Nakon izjave g-đe Turković o svojim razlozima da ne podrži odluku o uvođenju zaštitnih mjera, morali smo reagovati. Očito se radi ili o elementarnom nepoznavanju stanja u domaćoj privredi, pa samim tim i poljoprivredi, ili o nekim političkim obračunima u institucijama BiH.

Upravo u cilju pojašnjenja situacije u kojoj je poljoprivreda u BiH dovedena na ivicu opstanka, uputili smo i poziv ministrima u Savjetu ministara BiH koji nisu podržali pomenutu Odluku, a među njima je i g-đa Turković, da nas zajedno prime na informativni razgovor. Izjava g-đe ministarke nam govori da je naš poziv potpuno opravdan, a vjerovatno bi bio i djelotvoran u smislu preferiranja njihovog konačnog stava po pitanju nove odluke koja će ubrzo uslijediti. Mi smo ovu izjavu za medije shvatili kao odgovor na naš poziv.

Više od deceniju se borimo da uvedemo reda u spoljnotrgovinsko poslovanje BiH kada je riječ o uvozu poljoprivrednih proizvoda. Nijedan ministar spoljne trgovine BiH nije imao hrabrosti, a ni volje da se uhvati s tim u koštac. Uzalud sva naša prezentovanja članova SSP-a, CEFTE i ostalih sporazuma, dokazivanja i pravna tumačenja. S njihove strane samo negiranja i prazna obećanja koja su nas na kraju izvela na proteste.

Nije problem kad neko nešto ne zna, nego ako neće da nauči. Ministru Košarcu nije nedostajalo političke hrabrosti za konačan korak ka upućivanju odluke o uvođenju mjera zaštite domaće proizvodnje ka Savjetu ministara BiH. Ali mu je izgleda nedostajalo vremena da sve kockice posloži i odvaži se na takav hrabar potez. Istina je da smo mu sve ove poteze i sami predlagali jer smo znatno duže u ovoj borbi od njega, ali nepovjerenje je teško pobijediti. Na kraju je sve urađeno kako treba, po redu, Zakonu, poštujući i ne kršeći međunarodne ugovore. I opet nema sloge, i to kada je u pitanju interes cijele BiH i njene najbrojnije populacije-poljoprivrednika.

Da podsjetimo, na inicijativu udruženja poljoprivrednih proizvođača iz cijele BiH upućenu resornim ministarstvima entiteta, ista su predloge odluke o uvođenju mjera uputila Vladama entiteta. Obje entitetske Vlade su Odluke usvojile i uputile MSTEEO. Na osnovu provedene procedure, ministar Košarac je Odluku uputio na glasanje u Savjet ministara BiH. Prethodno su obaviještene institucije EU, iako povećan uvoz nije jedini razlog za uvođenje mjera. Po kozna koji put moramo citirati dijelove SSP.

Član 30.

Bez obzira na ostale odredbe ovog sporazuma, a posebno na član 39., te s obzirom na naročitu osjetljivost tržišta poljoprivrednih i ribljih proizvoda, ukoliko uvoz proizvoda porijeklom iz jedne strane, koji su predmet koncesija odobrenih na osnovu čl. 25. do 28. , prouzrokuje ozbiljan poremećaj tržišta ili njenih domaćih regulatornih mehanizama druge strane, obje strane odmah će početi konsultacije radi

pronalaženja odgovarajućeg rješenja. U očekivanju takvog rješenja, pogođena strana može preduzeti odgovarajuće mjere koje bude smatrala potrebnim.

Član 31.

1. Vijeće ministra BiH propisuje primjenu zaštitnih mjera na proizvod kada utvrdi da se takav proizvod uvozi u BiH u povećanim količinama apsolutno ili relativno u odnosu na domaću proizvodnju i pod takvim uvjetima pod kojima se prouzrokuje ili prijeti opasnost ozbiljne povrede domaće proizvodnje istih ili sličnih proizvoda.
2. Prijedlog zaštitnih mjera sačinjava Ministarstvo vanjske trgovine BiH uz pribavljeno mišljenje entiteta.
3. Ovakve zaštitne mjere se primjenjuju na proizvod koji se uvozi bez obzira na porijeklo.

Član 32.

1. U smislu ovog zakona:

-Pod terminom „ozbiljna povreda“ podrazumjeva se značajno ukupno pogoršanje pozicije domaće proizvodnje.

-Pod terminom „opasnost ozbiljne povrede“ podrazumjeva se ozbiljna povreda koja očigledno prijeti.

-Pod terminom „domaća proizvodnja“ podrazumjevaju se proizvođači u cjelini koji proizvode iste ili slične proizvode unutar BiH, ili oni čiji zajednički obim proizvodnje istih ili sličnih proizvoda unutar BiH predstavlja veći dio domaće proizvodnje tih proizvoda.

2. U istraživanja da li povećan uvoz prouzrokuje ili prijeti da prouzrokuje ozbiljne povrede domaće proizvodnje u smislu ovog zakona. Ministarstvo vanjske trgovine BiH na bazi podataka ministarstva trgovine entiteta procjenjuje sve bitne činjenice kvalitativne i kvantitativne prirode koji vrše uticaj na situaciju u domaćoj proizvodnji.

Isto tako i po sporazumu stabilizacije pridruživanja (SPP) sa Evropskom unijom na osnovu Člana 39. stav 2 pod b dozvoljene su zaštitne mjere uvođenja prelevmana i carina gdje se samo kao razlog ne navodi povećan uvoz već uslovi pod kojima se uvozi taj proizvod, tj. niska cijena bez ikakvih carinskih dadžbina.

Član 39.

1. U odnosima između strana primjenjivat će se odredbe člana XIX. GATT-a 1994. i Sporazuma WTO-a o zaštitnim mjerama.

2. Bez obzira na stav 1. ovog člana kad se neki proizvod jedne strane uvozi na teritoriju druge strane u tako povećanim količinama i pod takvim uslovima da prouzrokuje ili prijete da prouzrokuje:

a) ozbiljnu štetu domaćoj industriji sličnih ili direktno konkurentnih proizvoda na teritoriji strane uvoznice, ili

b) ozbiljne poremećaje u bilo kojem sektoru privrede ili teškoće koje bi mogle izazvati ozbiljno pogoršanje ekonomske situacije u nekoj regiji strane uvoznice, strana uvoznica može preduzeti odgovarajuće bilateralne zaštitne mjere pod uslovima i u skladu s postupcima utvrđenim u ovom članu.

3. Bilateralne zaštitne mjere usmjerene na uvoz iz druge strane neće prevazilaziti mjere neophodne za rješavanje problema navedenih u stavu 2. do kojih je došlo primjenom ovog sporazuma. Usvojene zaštitne mjere trebalo bi da se sastoje od suspenzije povećanja ili smanjenja margina povlastica predviđenih ovim sporazumom za odnosni proizvod, do maksimalnog limita koji odgovara polaznoj carini iz člana 18, stav 4 (a) i (b) i stav 6. za taj isti proizvod. Takve mjere sadržavat će jasne elemente koje postepeno vode njihovom ukidanju najkasnije do kraja utvrđenog perioda i neće se preduzimati na period duži od **dvije** godine.

U krajnje izuzetnim okolnostima, mjere mogu biti produžene za dodatni period od najviše dvije godine, Nijedna bilateralna zaštitna mjera neće se primjenjivati na uvoz proizvoda koji je prethodno bio predmet takve mjere, najmanje četiri godine do isteka mjere.

Ova mjera se uvodi u skladu sa članom 30. što znači **hitno**.

Imajući u vidu trenutnu situaciju, ali i probleme iz prethodnih godina, zaštitnu mjeru je trebalo uvesti najmanje prije dvije godine. Ne podržavanje Odluke o uvođenju zaštitne mjere u navodi na zaključak da se ovdje radi o klasičnom nečinjenju u skladu sa Zakonom o vanjsko trgovinskoj politici i SSP-u koja nama prouzrokuje štetu za koju ćemo mi potražiti pravdu kod nadležnog suda, a protiv lica koja su prouzrokovala ovu štetu podnijeti krivične prijave.

I kao što smo juče u pozivu ministrima naveli, usvajanjem ove odluke (da podsjetimo da smo mi tražili po Zakonu- na dvije godine), BiH bi ostvarile značajne benefite. Na bazi proračuna carine i takse na uvoz mesa, BiH bi prihodovale blizu 100 miliona KM na godišnjem nivou, povećao bi se značajno broj radnih mjesta. Zatim, došlo bi do značajnog porasta pokrivenosti uvoza izvozom. Možda najznačajniji efekat, a u uslovima pandemije se pokazalo, jeste obezbjeđenje prehrambene sigurnosti vlastitog stanovništva i nezavisnost od tuđe milosti.

Sve ovo je detaljnije objašnjeno u samom dokumentu obrazloženja Odluke sa svih aspekata. Opravdanost usvajanja Odluke je više nego očigledna kada se prođe kroz naša sela i farme, pa se uđe u megamrkete.

Iskreno se nadamo da na sledećem glasanju u Savjetu ministara oko uvođenja mjera zaštite domaće proizvodnje neće biti dileme među ministrima. Neka ovo pitanje, pored pitanja njihovih plata, bude još jedno oko kojeg će odluka biti jednoglasna.

Za opstanak sela u BiH.

- Udruženje poljoprivrednih proizvođača BiH
- Savez udruženja poljoprivrednih proizvođača RS
- Udruženje poljoprivrednika FBiH
- Udruženje uzgajivača svinja RS
- Seljački savez FBiH
- Udruženje poljoprivrednih proizvođača sela Semberije i Majevice

Banja Luka, 11.02.2021.